

PAN

AMSTERDAM

KUNSTHANDEL A.H. BIES

Barques au large/Bomschuiten in volle zee

Olieverf op paneel 47,5 x 78,2 cm

Gesigneerd linksonder 'H W Mesdag'

Herkomst

Collectie Jan Langerhuizen

Veiling C.F. Roos & Co, Amsterdam, veiling collectie J.Langerhuizen, 5 oktober 1915, lot 31, als 'Barques au large' (fl. 925,-)

Collectie Rutgers van Rozenburg, Baarn

Veiling Frederik Muller & Co, Amsterdam, 25 - 28 april en 1-2 mei 1944, lot 362, als 'Visscherschuiten op kalme zee, bij licht bewolkte lucht'

Literatuur

J. Poort, Hendrik Willem Mesdag (1831-1915): oevrecatalogus, Wassenaar, 1989, p. 323, cat.no. 14.12

J. Poort, Hendrik Willem Mesdag (1831-1915): oevrecatalogus in beeld, Wassenaar, 2001, p. 42, cat.no. 634

Henrik Willem Mesdag werkt als bankierszoon op het kantoor van zijn vader in Groningen. Op 35-jarige leeftijd besluit hij dat het tijd is om het roer om te gooien. Hoewel hij van zijn kunstminnende vader wel teken- en

schilderlessen heeft mogen volgen, heeft Mesdag er nooit van durven dromen om er ook daadwerkelijk zijn beroep van te maken. Maar als in 1866 zijn vrouw Sientje Mesdag-Van Houten een aanzienlijke som geld erft, en zijn vader uiteindelijk overstag gaat, besluit Mesdag definitief zijn baan op te geven. Sientje speelt bij deze omslag overigens een beslissende rol. Mesdag gaat eerst in de leer bij Johannes Warnardus Bilders in Oosterbeek en daarna bij Willem Roelofs in Brussel. Deze laatste introductie krijgt Mesdag overigens van zijn achterneef, de schilder Lourens Alma-Tadema, die dan nog in Brussel woont. Zoals veel welgestelde Groningers gaat de familie Mesdag elk jaar op vakantie naar het Duitse Waddeneiland Norderney. Daar raakt Hendrik Willem al snel gefascineerd door de zee. Ook in 1868 bezoekt hij het Duitse vakantieoord en maakt hij veel studies van het strand, de golven en de lucht. Terug in Brussel werkt hij zijn studies uit in olieverf en toont hij ze aan zijn schildersvrienden Paul-Jean Clays en Louis Artan. Deze zijn enthousiast en Mesdag besluit zich toe te leggen op het schilderen van strand- en zeestukken. In het voorjaar van 1869 verhuist Mesdag met zijn vrouw en zoontje naar Den Haag. Daarnaast huurt hij in Scheveningen een kamer in Villa Elba met uitzicht op zee. Daar gaat hij regelmatig naartoe om even wat snelle schetsen en studies van de zee, de lucht en de talrijke vissersboten te maken. Maar ook de hardwerkende visserlui interesseren hem enorm. Terugkerende onderwerpen zijn steevast binnenvarende garnalenboten of bomschuiten, wachtende vissersvrouwen op het strand en het uitladen en verkoop van de visvangst. Mesdag werkt meestal vanuit zijn kamer en buiten op het strand of in de duinen. In zijn atelier werkt hij deze studies vervolgens uit tot schilderen en aquarellen.

In Den Haag probeert Mesdag lid te worden van het kunstenaarsgenootschap Pulchri Studio. De toelatingscommissie is aanvankelijk nog niet zo overtuigd van zijn talent. Maar wanneer Mesdag kort daarop zijn 'Les Brisants de la Mer du Nord' via connecties in Brussel op de Salon in Parijs geëxposeerd krijgt en de gouden medaille wint, is dit voor iedereen een enorme verrassing. Helemaal als één van de juryleden, de Franse schilder Charles Chaplin, het doek kort na de tentoonstelling koopt voor het enorme bedrag van 2.500,- Franse Francs.

Plotseling raakt Mesdags carrière in een stroomversnelling. De Groninger ontwikkelt zich tot één van de belangrijkste marineschilders in de tweede helft van de 19e eeuw. Zijn strand- en zeegezichten met Scheveningse bomschuiten raken over de hele wereld bekend. Daarnaast vervult hij ook belangrijke bestuursfuncties bij de Hollandsche Teekenmaatschappij en bij het eerdergenoemde Pulchri Studio. Ook stimuleert hij exposities in en kunstverkoppen naar de Verenigde Staten.

In 1881 schildert Mesdag op verzoek van een Brusselse onderneming het Panorama Mesdag. Hij beschouwt het als een van zijn meesterwerken. Maar als de onderneming vijf jaar na de opening failliet gaat, koopt hij het Panorama zelf. Mede door zijn deel uit de nalatenschap van zijn vader is Mesdag nu een vermogend man geworden. Zo verzamelt hij kunst van zijn collega's uit de Haagse School en bouwt zo een eigen collectie op. Daarnaast koopt hij ook veel Franse werken uit de School van Barbizon. In zijn tuin laat hij een speciale expositieruimte bouwen, die op zondagochtend open is voor publiek. De rondleidingen doet Mesdag zelf. Daarnaast laat hij ook zijn atelier zien, én dat van zijn vrouw Sientje die eveneens kunstenares is. Het woonhuis en de collectie schenkt hij later aan de Nederlandse staat. Dit museum staat nu bekend als De Mesdag Collectie.

Wat Mesdags werk nu zo uitzonderlijk maakt, is de weergave van de lucht, de zee en de atmosfeer. Zijn luchten zijn altijd doorwerkt, of er nu veel of weinig wolken aan de hemel staan. Zoals veel Haagse School-schilders, werkt Mesdag aanvankelijk wat fijner en gaat hij later over op een bredere impressionistische toets. Hij heeft gevoel voor licht, kleur en nuance. Een zachte avondstemming in warm coloriet, een stralende middagzon tegen een blauwe hemel of een woeste wind op volle zee: bij Mesdag voel je bijna wat voor weer het is. Hetzelfde geldt voor het water. Zijn rustig kabbelende golfjes zijn niet minder doorwerkt dan een woeste kolkende zee. Het is die reflectie van de zon op de rimpeling van het water of juist de typische beweging van het opkomende en terugtrekkende getij, die Mesdag zo treffend weet vast te leggen.